

Učiteljski

TOVARŠ.

Izhaja
1. in 15. dne vsakega
meseca na celi polji.

List za šolo in dom.

Veljá
za vse leto 2 gl. 50 kr.,
za pol leta 1 gl. 30 kr.

List I.

V Ljubljani 1. januarja 1871.

Tečaj XI.

Tovaršem o novem letu.

Bratje verli! novó smo srečni učakali leto,
S starim storili korak vélik v življenji smo spet.
Hitro potéka nam čas, zató ga je treba rabiti
Polno, modro, skerbnó, vsaki trenutek je drag.
S časom hitímo naprej v omiki Slave sinovi!

Léto začeto denés nas k delu spet opominja,
Bratje zberímo močí, truda ne strašimo se!
Leto minulo sadú v obilnosti nam je prineslo,
Leto dénes novó dalo ga bode še več,
Ako bo večí naš trud in bomo sejali obilo!

Glejte, lépo poljé je nastalo iz prazne pustíne,
Kdo pa storil je tó? Niso marljive roké?
Še je tudi pri nas velíko ledín izorati,
Ternja posekati proč, kamna pospraviti z njih,
Da vsejano potém kalílo, pognalo bo seme.

Verlo na delo novó! poguma Slovincu ne manjka,
Moder njegovi je um, krepka in močna pa dlan.
Enega sërca, duhá bodímo neštevni rodovi,
Združi nas bratovska véz, sreča objéla bo nas,
Bogu na čast in Slavi v korist naj vse bo početje!

Kar nam na poti leží dospeti do verha omíke,
Vérzimo si izpred nog, stérgajmo graje vezí,
Prava pogumnost veljá, uničí zapreke kamníte,
Treba je iti prej v boj, potlej se venec dobí,
Neotesanost na stran, in pot postane nam gladka!

Lepa slovenska je reč in blagi so njeni nameni,
Tudi dosegla jih bó, cvetje obéta ji sad.

Naše široko poljé zibalo se v klasji bo polnem,
 Ako porabil ratar modro pomladni bo čas.
 Kvišku bratje, pomlád modrici sije slovenski!

Blagi moj rod! zaklade imaš ti skrite velike,
 Koplji do njih pa krepkó, našel gotovo jih boš,
 Svitla kepa zlatá poplača rudarju težave,
 Delo, nevtrujena moč venča marljivemu vspéh;
 Tako zasvetil bo dan, da visoko boš stal med narodi!

V slogi, bratje, naprej! ker v nji prihodnost je naša,
 Sloga in pravi pogum bodi Slovencu lastnósti!
 Prišel spet setve je čas, trudímo se radi veseli,
 Srečno bo leto novó, srečni pa bomo mi vsi,
 Z Bogom začnimo je zdaj in zopet končajmo je z Bogom!

Fr. Cimperman.

Pervi razred in mladi učitelj.

Vsak začetek je težak; pri vsakem početji je treba dobre podlage. Če je ta izrek sploh resničen in če se je treba pri slehernem podvzetji nanj ozirati, je tudi gotovo zeló važen pri početnem nauku in prvi izreji nježne mladine. Pri začetnem nauku se stavi podlaga vsemu nadaljnemu izobraževanju; ako je pa začetek slab, navadno je konec še slabši. Obegnimo to na šolo in preiskujmo za danes, v kakošnih rokah je začetni nauk.

Sploh nahajamo, da je podučevanje v prvem razredu izročeno nastopnim, mladim in malo skušenim učiteljem. Skušnja pa uči, da imajo take, še le teoretično izobrazene mlade moči pri prvem nauku naj mlajših otrok — izjeme so pač tudi — kaj malo vspeha. Akoravno bi nas skušnja tega ne učila, tudi s premišljevanjem prepričali se bodemo, da ni prav, da se poterjeni mladi pripravniki postavljajo v prve razrede, v katerih je treba dobro podlago postaviti vsemu nadaljnemu učenju in v katerih je naj bolj treba mladino, v šolo stopivšo, prav izrejati in po najboljših učilih podučevati.

V prvem razredu se zlasti mora z otrokom pri pohvali in kaznovanju prav, t. j. po dobrih pedagogičnih pravilih ravnati — a ne stud do šolskih namer in naprav buditi.

V ta namen pa je treba imeti veliko zvedenosti. Učitelj, koji hoče vse to doseči, poznati mora vse posebne in osebne lastnosti in nagnjenja otrok, vediti mora družabne razmere, šege in navade, ki so vsakem kraji razne in drugačne. Vseh teh reči pa nastopni učitelj še ne vé; kajti iz knjig se ne more naučiti tega, kar si more prisvojiti le v praktičnem življenju.

Z malimi otročiči, katerim je šola nova in tuja hiša, kjer se ne čutijo doma, mora učitelj nekoliko časa po domače ravnati in polagoma jih duševno preseljevati iz prijetne domače hiše v resnobno šolo. Učitelj je presadil enako vertnarju otroke iz domačega življenja v šolsko. Kakor mora vertnar vedeti, v kakej zemlji so drevesca pred presajenjem stale, da jim vé sedaj prave persti odločiti; ravno tako mora vedeti učitelj, kako se je z otrokom godilo in kako se mu še sedaj godí v domači hiši. Vsak učitelj vé, kako dobro je, ako so mu znane učencove domače razmere; naj boljše pa je, če so mu znane te okoliščine njegovih pervencev. Nastopni učitelj pa nima ne teh znanosti, ne drugih učiteljskih skušenj. Mladi učitelj je torej porabljeni v drugih razredih, kjer je že dobra podlaga postavljena, kjer so že učenci šole vajeni in kjer je podučevanje manj težavno, kakor v prvem razredu.

Pri začetnem nauku je tudi zlasti to potrebno, da se otrokom ne naklada ne preveč in ne prehitro. Imeniten nemški pedagog govori o tej zadevi tako-le: „Vsi začetniki bolehajo na tem, da preveč in preneglo učijo. Kar berž razpravijo vse svoje vednosti in hočejo vse prisiliti misleč, da tako naj bolj prav storé. To je pa naj večja nesreča za otroke, ako se jih veliko uči, a sami se malo učé“. Vsa šola tudi terpi škodo, ako se v prvem razredu porabi slab, nesposoben učitelj; kakor povsod, tako je tudi pri učenju vse delo dvomljivo, ako se pri začetku ne ozira na konec. Pač rekó nekteri nadučitelji, katerim se ne ljubi podučevati v prvem razredu, ki je skoraj gotovo naj težavniši, da se napake prvega razreda v viših kmali poravnajo. A da temu ni tako, razvidi se že iz ravno omenjenih razlogov.

Opiraje se na navedene misli bi na korist našega šolstva stavil sledeče nasvete, na ktere naj bi se tudi pri nas oziralo:

1. V spodnjem razredu ljudske šole naj se porabijo čversti, delalni in skušeni učitelji.
2. Nastopni učitelji naj se postavljajo v srednje ali više razrede.
3. Tudi naj se poskuša z vpeljavo verstenja (alternieren); o tem bodem pa prihodnjič govoril.

L.

Pervo berilo in slovnica za drugi razred slovenskih šol.

V c. kr. založbi šolskih knjig se sedaj ne dobiva več samo „Pervo berilo za slovenske šole“, ampak „Pervo berilo in slovnica“. Kakor smo lani spregovorili o „Pervej nemškej slovnici“, tako tudi danes nekaj omenimo o popravljenem natisu „Pervega slovenskega berila“ in o „slovnici“, ki je dodana tej knjigi. V novem berilu na-

hajamo ravno tiste berilne vaje, kakor v starem; le pesem „mlado jagnje“ je izpuščena v popravljenem natisu. Akoravno se ne moremo kaj pritožiti zastran „Pervega berila“, vendar bi želeli, da bi se bile pri novem natisu nekatere berilne vaje nadomestile z boljšimi, ki so sim ter tje raztresene po domačih šolskih listih in knjigah. Nekatere berilne vaje — veliko takih ni — so p. po svojem zadržaju neprimerne za malo umečo šolsko mladino. Tako n. pr. ni drugo berilo „Modrost“ nikakor za šolsko mladost, kterej ni namenjeno; kajti pojem modrosti je zanjo pretežaven. Tudi 49. ber. „Skerbi za dušno lepoto“, razpravlja ta nauk z zelo okornim zgledom. Nad temi dvema berilnimi vajami se navadno slehern učitelj spodtikuje, prav bi bilo torej, da bi se vsaj vprihodnje odstranili. O drugih berilnih vajah ne moremo sicer nezadovoljni biti, vendar pogrešamo takih beril, ki bi bile za kazavni nauk bolj porabljive. Kar zadeva obliko berilnih vaj v novem natisu, moremo z veseljem omeniti, da se je oziralo na naj navadniši slovenski pravopis. Tako ne nahajamo več končnic „am“ in „ama“, ampak le „om“ in „oma“. Na dalje se ne rabi več daljša oblika glagolova v 3. osebi mn. št. sed. č., ampak boljša krajša. Tudi na besedni red v stavku se je bolj pazilo. Popred so brezglasne besedice: me, mi, te, ti, se, si, itd. večkrat stavek začenjale, a sedaj je ta napaka odpravljena. Tudi glagol, ki je pred stal večkrat na konec stavka, ima sedaj svoje prave meste koj za osebkom. Pri vsem tem smemo reči, da smo tudi s slovenskim berilom za dober korak na boljšem.

Še bolj kakor popravljenno berilo, všeč nam je „začetni nauk slovnice in pravopisja“, pridjan „Pervemu berilu“, ki obsega na 32. straneh prav zadosti tvarine za drugi razred. Ne veseli nas samo to, da je vlada s to slovensko slovnico pokazala, da hoče vstreči pravičnim željam našega naroda; ampak toliko več nam dopada osnova omenjene slovnice, ki je skozi in skozi prav praktična. Zlasti primerne so naloge — krog 100 jih je — ki prav umno združujejo praktične slovniške vaje, t. j. spisovanje s kazavnim naukom. Slovnica ta obdeluje troje govornih razpolov: samostavnik, pridevnik in glagol, ktere v praktičnih zgledih pojasnuje po številu, spolu in času. Ta mala slovnica je osnovana po analitičnem učilu: ves jezik razdeluje na stavke, pri katerih povdarja stavkove obstojne dele, stavek deli na besede, besede na zloge in te v glasove. Prišedši do teh govori o izgovarjanji samoglasnikov in soglasnikov, o naglasu, o rabi širokih in ozkih soglasnikov i. t. d. Na to je na versti razlaganje zlogov in besedi. Potem sledi samostavnik, namreč pojem samostavnika, lastna imena, spol in število imen, ki se (število) naznanuje z dotičnimi končnicami. Samostavnik v posamesnih sklo-

nih se razpravlja in rabi le v djanskih zgledih. Na dalje je v tej slovnici prilog in sicer pridevni, t. j. v zvezi s samostavnikom in dopovedovalni, t. j. kot dopovedek; obdeluje se v vseh številih in stopinjah, toda le bolj v praktičnih primerljajih. Glagol v treh glavnih časih se tudi le bolj djansko obravnava v mnogih nalogah. Na zadnji strani, v oddelku „znamenja stvari“ je več nalog za vajo v spisovanji, p. vpisovanje raznih predmetov in drugo. Vsa ta kratka slovnica je po tem premišljevanji prav hvalevredna in je prav lep pomoček za podučevanje v slovenskem jeziku v nižih razredih in tudi drugod, kjer si p. Praprotnikove slovnice omisliti ne morejo; le nekatere naloge v omenjeni novejši slovnici bodo za male učence morda pretežke in le to, kar je povedano in zahtevano o naglasu, ne bode otrokom razumljivo.

L.

Metelko

v

slovenskem slovstvu.

Tihemu potoku podoben, ki lepe senožeti in ravne polja rosi, je delal Metelko do svoje sive starosti kakti naš drugi Dobrovski. Bil je Metelko ves Slovenec, in pa Doleneec. Bodi mu slava!

Slomšek.

A.

1. Želimo, naj bi kdo verstnikov ali prijatlov ranjkega življenja in djanja, zlasti v slovstvenem oziru, nekoliko bolj popisal, da se v prid slovenstva njegov spomin vredno preslavlja in ohrani. Tako piše Danica l. 1861. naznanovaje smert in ob kratkem tudi življenje Frančiška Serafina Metelkota. Kakor Danica — so slovenski in nemški časniki popisovali takrat njegovo djanje in nehanje; kratko pa krepko je v Drobtinicah (l. 1862. str. 75) naš ranjki Slomšek zaznamnjaj njegovo slovstveno veljavo; njegovo dobrotno vstanovo za uboge in sirote pa je l. 1864 v posebni knjižici (Fr. Metelkotova siroška ustanova, Waisen-Stiftung, 8. str. 23) v nemški in slovenski besedi popisal že tudi ranjki ljubljanski župan, M. Ambrož; naj popišem torej jaz, l. 1850 - 51 v 7. in 8. gimnazijskem razredu njegov učenec in l. 1857 - 58 v ravno teh dveh razredih nenadoma mu naslednik, Metelkovo djanje nekoliko bolj, zlasti v slovstvenem oziru, da se v prid slovenstva vredno res preslavlja njegov spomin.

Metelko, Matija in Apolonije Kersnikove drugorojeni sin, je bil za Franceta kerščen 14. julija 1789 v Škocijanu pri Dobravi (S. Cantian bei Gutenwerth) na Dolenskem. Vzrejevan v spodnjem Laknicu kaže Francek dobro glavo, in prijatli pomorejo, da pride

v šolo k frančiškonom v Novomésto, kjer verlo napreduje. Stopivši v gimnazijo pride za domačega učenika k laški družini, kjer se je z lastnim prizadevanjem tolikanj lože do dobrega navadil laškega jezika, kateri mu je bil pozneje v veliko korist. V modroslovske šole gre v Ljubljano. Bilo je o francoski vladi, ko vstopi l. 1810 v bogoslovje „comme élève des ecoles centrales d' Illyrie“, katerim sta bila „le régent Jos. Walland, le chancelier Matthieu Raunicher“. Francosko spričevalo kaže, da je dobil prvo leto (1811) iz l' éloquence (professeur Jérôme Agapito), iz „la logique et metaphysique“ (prof. M. Raunicher), in iz „la physique experimentale“ (prof. J. Kersnik) „le Bene“. Po doveršenem prvem bogoslovnem letu poprosi v semenišče, „ut in numerum clericorum suscipiatur“, kjer pravi latinski: „statum clericalem summopere ambiens, et in vinea Domini ex viribus laborare desiderans . . . pollicetur indefessam in eo fore diligentiam tum in addiscendis scientiis Theologicis, tum in moribus incorruptis continue conservandis“. L. 1812 dobi François Metelko na „Academie de Laybach — sur l' histoire et l' archéologie biblique l' Accessit, sur l' introduction et l' exégèse du vieux testament le Bene, — sa conduite a été très bonne“; — in l. 1813, kadar mu je „Antonius (Kautschitz t. j. Kavčič), episcopus Labac., theol. doctor“ 29. decembra dal bil „primam tonsuram et quatuor ordines minores“ (notarius et cancellariae director je bil tedaj Ant. Wolf), — dobi iz „le dogme, l' introduction, l' hermeneutique et l' exégèse du nouveau testament, et sur la langue hebraïque l' Optime, — sa conduite a été irréprochable“ (podpisal je razun poprejšnjih tudi Jos. Kos, prof. de philosophie). Da se je te leta učil tudi jezika francoskega, to se vé. Latinske spričevala iz l. 1814 kažejo, da je „in C. R. Labacensi Scientiarum Lyceo“, kjer je bil „Studii theol. director Jos. Walland“, poslušal „praelectiones in jus ecclesiasticum publicum et privatum (prof. Georgius Dolliner), in theol. moralem et pastoraalem atque in artem catecheticaam (prof. J. Walland) quam diligentissime“ ter dobil „primam cum eminentia ubique“. Za mašnika posvečen je bil Metelko 11. septembra 1814, in 21. oktobra gá pošlje „sede episcopali vacante“ tedanji „Decanus et vicarius generalis Georgius Gollmayr“ za duhovnega pomočnika ali kaplana v Gorje, od kodar ga pa že 18. aprila 1815 pokliče v Ljubljano za kateheta k stolni cerkvi (catechetam ad ecclesiam Archiparochiaalem s. Nicolai). V Gorjah je bil za duhovnega pastirja tistikrat dekan J. Škrinar (Schkriner, † 1825), znani slovének svetega pisma.

Telesne vadbe.

O telesnih vadbah ali o telovadbi se je tudi pri nas že veliko govorilo. Ne samo mestni učitelji, ampak tudi njihovi tovarši na deželi so v zadnjem času večkrat povdarjali korist omenjenega nauka v ljudski šoli, ne samo v malih učiteljskih krogih, tudi v večih zborih je bilo vprašanje o telovadbi večkrat na dnevnem redu. Razgovarjalo se je tedaj že obilo o tem nauku in ustmeno se je ta stvar že pretresovala na vse strani; ali pisalo se je po mojem vedenju le malo o tej reči. Zavolj tega sem se jaz namenil, razodeti svoje mnenje o tem nauku. Hočem se naj prvo ozirati na zgodovino telovadbine umetnosti, potem dokazati korist in potrebo telesnih vadeb za človeško zdravje in poslednjič omeniti tiste vaje, ki so mladini naj bolj všeč in koristne in tudi način pri telovadnem poduku na kratko načertati.

Da je človek že na tem svetu srečen, da je zadovoljen, da vživa pravo blagostanje, imeti mora pred vsem zdravo dušo v zdravem telesu. Oboje je k popolni zadovoljnosti potrebno. Govorimo tedaj o zdravju telesa!

Da si človek zdravo telo ohrani, treba mu je dobrih, tečnih jedil in pijač, čistega zraka, potrebnega počitka in gibanja in vaje svojih telesnih udov. Ne oziraje se danes na prve pogoje preišljajmo bolj skerbno zadnjo tirjatev. Oglejmo si v ta namen ljudi, ki vedno ali vsaj prav pogostoma vadijo svoje telesne ude pri delu, na kterege so navezani, da si preskerbé vsakdanji živež in druge potrebe. Ti ljudje — poljedelci, dninarji, nekteri rokodelci — ki se sicer telovadijo, da ne vejo za to, so navadno čverste postave, zdrave barve in lepo zraščeni močnih udov. Ako pa gremo v mesto, kjer je ljudstvo, ki po večem ne vživa čistega zraka deželskega, ki le svojo duševno delalnost razvija in svojih telesnih udov kratko malo ne vadi, vidimo tu, žalibog, ravno nasprotno od tega, kar smo pred na kmetih pri delalnem poljedelcu, pri marljivem dninarji in čverstemu rokodelcu z veseljem opazovali. Pri takih, ki ne delajo s svojimi telesnimi udi in se sicer le malo za gibanje zmenijo, nahajamo navadno le slabo zdravje, malo telesne moči in krepkosti, poredkoma lepo rast in zdravo barvo in skoro nič, kar kinča človekovo vnažnost.

Vaja telesnih udov vseh tistih ljudi, ki si z delom potrebne reči za življenje preskerbljuje, imenujemo naravna telovaja. Vsi drugi stanovi pa, ki po svojem opravku ne vadijo in ne vterdujejo svojih telesnih moči, potrebujejo umetnih telesnih vadeb. Potrebo te telovaje so začeli dan danes spoznavati vsi omikani na-

rodi. Starodavni narodi, zlasti Gerki, so pa že pred več tisoč leti visoko cenili telesne vadbe. To nam priča zgodovina tega ljudstva.

Gerki so prvi spoznali, da je človek vstvarjen iz dveh delov, ki vsak za-se obilo pozornosti zahteva. Zgodaj so se bili prepričali že, da je treba za telesno zdravje, za telesno krepkost in lepoto, za urnost in gibčnost telesnih udov z enako pazljivostjo skrbeti, kakor za razvoj duševnih moči, za zdravo pamet, bister um in blaga serčna čutila. To načelo jim je bilo vodilo, pri njihovi izreji, ktere namen je bila urnost v muziki, pod katerim imenom so umeli: godbo, pesništvo in govorništvo, in gimnastiko (telovajo). Telovaja je bila vsekako zelo važni del pri izreji gerškega ljudstva. To je pa imelo tudi dober vpliv na razvijanje tega naroda v duševni omiki in telesni moči. Pri nobenem narodu tudi ne opazujemo take telesne izurjenosti, take telesne moči in lepote, pa brez zanemarjenja svojega duha, kakor pri Gerkih. Zgodovina tega ljudstva nam priča, da je bilo čversto, pogumno in možato. Ni se samo v vojski z hrabrostjo zmagovalo, ne se samo pri narodnih igrah s krepkostjo razkazovalo in častno odlikovalo; tudi v domačem življenji, pri obdelovanji polja in pri obertnji se pri tem ljudstvu kaže korist izurjenega telesa. Še dan danes se čudimo slikom in kipom gerških slavnih mož, ki nam kažejo krasoto in lepo rast njihovega života.

Gerki so imeli za urjenje v tej umetnosti vse potrebne naprave. V vsakem mestu so bila telovadišča (gimnazije) ali v krasnih poslopih ali pa pod milim nebom. Tu je bil poseben prostor — palestrijia, — v katerem so se dečki telovadili; drug prostor — efibej — je bil odločen mladenčcem. Za odraščene in borilce, ki so se urili v ta namen, da so se razkazovali pri narodnih igrah, bil je zopet drug prostor, „ksita“ po imenu.

Za vajo v tekanji je bila tekavnica (Laufbahn) — stadij. V zvezi s temi napravami so bile kopeli za snaženje života, mazanje z oljem, ki je ude krepčalo in potresanje z drobnim peskom, da se život pri borenji ni preveč potil. Da pa Gerki zraven telesne izreje niso zanemarjevali duševne odgoje, kazalo se je že vnažno. Imeli so namreč v svojih gimnazijih posebne dvorane, v katerih so se zabavljali in razgovarjali učenjaki, govorniki, pesniki in drugi, katerim je bila zlasti duševna izobraženost pri sercu. Omenjeni gerški gimnaziji so bili izverstno vredjeni. Imeli so svojega ravnatelja, več telovadnih učiteljev in pomočnikov. Poduk je bil skoz in skoz vravnian po pedagogičnih pravilih. Ne samo to, da so dečkom, mladenčcem in odraslim, toraj vsaki starosti posebne vaje odločevali; še

celó dečke in mladenče so zopet razdeljevali v tri razrede in tako vsaki moči primerne vaje naloževali.

Ker je bila telovadba pri Gerkih obstojni del človeške izreje, podvreči se jej ji mogel slehern deček in mladenec.

Od te telovadbine izreje pa moramo ločiti atletiko in agnostiko, ki ste odgojevale močne bojevalce in borilce, da so se pri narodnih igrah odlikovali in za njih velikanske moči in spretnosti slavo vživali od ogromne množice zbranega ljudstva.

Med narodnimi igrami gerškimi so naj bolj slovele olimpijske, ki so bile vsako peto leto na versti. K temi igrami je prigromelo ljudstvo iz vse Grecije; bilo jih je na tisoče in tisoče nazočih. Preden so se pričele, bile so velikanske priprave; trajale so pa te igre po 5 dni. Skušali so se v tekanji, skakanji, borenji s pestmi in s tem, kdo dalje vreči more. Nazadnje pa so se učenjaki raznih ved in umetnosti razkazovali. Zmagovalce pri teh igrah so zelo čislali in slavili. Njih imena so pri skupščinah na glas klicali, kinčali so jih z oljkinimi venci in podajali so jim palme v roka. Bili so pri vseh ljudstvenih shodih posajeni na častna mesta in celó država jih je tako čislala, da so vseh davkov oproščeni bili in da so še jedli na državne stroške.

Pri Rimljanih bilo je le revno posnemanje gerškega telovadstva. Da je telovaja za splošno človeško življenje potrebno, da je koristno slehernemu stanu, tega niso pripoznavali. Le vojaški stan je uril svoje telo, toda ne vedno tako skerbno, kakor brambovci gerški. Rimljani so se bili vedno bolj udali mehkužnosti in lahkoživnosti; to pa je bilo tudi vzrok njihovemu propadu.

Oba omikana naroda starega veka sta bila spoznala važnost telovaje in jo tudi s pridnostjo v djanji kazala. V srednjem veku pa se je — kakor na vso drugo izrejo (?) — tudi na telesno odgojo pozabilo. Turnirje, njihove boje in surove igre v srednjem veku, pa ne moremo prištevati k pravi telovadbi. Do novega veka, do 16. stoletja, ni se slišalo in mislilo nič o tem predmetu. Še le nekteri slavni možje v tem in naslednjem stoletji so to misel na novo sprožili ali tako rekoč na novo zbudili iz tisočletnega spanja.

Med temi možmi je bil M. Luter, ki se je mimo duševne izreje poganjal tudi za telesno, tedaj za telovajo, v kateri naj se mladina uri, mesto, da pri drugih škodljivih in pohujšljivih igrah in pijančevanji dragi čas trati.

Tudi francoz M. de Montrigne je že 1592. leta povdarjal koristnih telesnih vaj, ter mladini priporočal tekanje, jahanje, borenje, lov in godbo rekoč: „Ne izreжайte samo duše, a tudi ne samo telesa, izreжайte marveč vsega človeka, kterega ne smemo na

dvoje deliti“. Tudi Platon je že rekel: „Ne smemo enega dela človekovega uriti brez drugega; oba je treba voditi, kakor dva k vajami priprežena konja“. Enakih misli je bil leta 1704. umerli angleški zdravnik in pedagog Locke, ki je zadovoljnost in srečno življenje človeško na zemlji opisal z besedami: „Mens sana in corpore sano“ (v zdravem telesu biva zdrava duša). „Otroška izreja je zelo važna“ pravi Locke; „slaba izreja popači skoro vsega človeka. Če ravno mora odgojitelj glavno pozornost obračati na dušo, vendar telesa ne sme zanemarjati“.

Tudi francoz Rousseau, ki je veliko učil, kar se z našimi mislimi ne strinja, zagovarjal je veliko potrebo telovaje za boljšo vsestransko izrejo mladine rekoč: „Telovaja je dajala starim omikanim ljudstvom serčnost in pogumnost telesno in duševno, ktere sedanjim narodom v veliki meri primanjkuje“.

Te misli so vzbudile na Nemškem tako imenovane filantropie (ljudomile) in njihove učilnice, v katerih se je začelo za telesno odgojo skerbeti. Med filantropi slové Basedov in Salzmann. Akoravno so bili nauki filantropov zelo enostranski in pomanjkljivi in v marsikterem oziru graje vredni, vendar imajo filantropi to zaslugo, da so telesne vaje v učilnice vpeljali.

Naj večé zasluge za razširjanje telovadbe in za njenino vpeljavo v šole prepisuje zgodovina Fr. Guths-Muths-u, ki je bil rojen l. 1759. in umerl l. 1839. Ta je bil prvi, ki je v svoji učilnici v Schnepfenthalu na podlagi pedagogičnih pravil učil telovadstvo kot obstojni del šolske izreje in si pridobil s svojimi obilnimi knjigami, ki jih je pisal o tem nauku, veliko prijateljev za novo oživljeno umetnost. Njegove telovadske knjige, v katerih je zlasti šolsko telovajo pozorno opisoval, slové še dan danes kot perve te verste. Prestavljene so bile tudi v druge jezike.

Iz drugega stališča, iz narodnega namreč, je Ludovik Jahn — umerl l. 1852. — telovadstvo med Nemci gojil in širil. Vstvaril je bil prvo narodsko telovadstvo in osnoval velikansko telovadišče v Berlinu, kjer si je bil pridobil za časa francoske vojske toliko učencev za svoj nauk, da so ga obdajali, kakor roječe bučele svojo maternico. Jahn je bil jako navdušen za svoje domovine čast, za svobodo in samosvojnost ljudstva nemškega in te reči so ga nagibale, da je s toliko gorečnostjo svoje rojake mladenče naganjal k telovaji, ktera dela njihovo telo močno in sposobno, da se more s sovražnikom boriti in premagati ga. Veliko njegovih telovadcev se je v tem času dalo vverstiti v čete prostovoljnih lovcev, ki so sovražnika Francoza v njegovo deželozavernili; veliko iz med

njih je pa tudi svoje življenje za domovino žertovalo. Na slovstvenem telovadskem polji Jahn ni veliko storil; v tem ga je bil njegov prednik Guts-Muths prekosil. S pomočjo svojega sodelalca Eiselna pak je bil izdal tudi eno delce, govoreče o telovadstvu.

Jahn je imel pri svojem nauku namen, človeka vterditi, odvaditi ga mehkužnosti in poželjivosti, odpraviti vsaka ošabnost in potrato v obleki, ter odvaditi ga zberljivosti v jedi in pijači. Priporočal je tudi telovadne izgrede in sprehajališča, pri katerih naj se neutrudljivo hodi, ter vadi prenašati žejo in lakoto, mraz in vročino, mokroto in bolečino.

(*Dalje prih.*)

Šolsko obzorje.

Iz šmarskega okraja. Znamenito je za učiteljstvo šolsko leto 1871. Ono daje učiteljstvu novo podobo. Prevstvarile so nam postave, nadzorstvo, stanje in plača. Ker pa je plača povsod, v tem ali unem stanu naj imenitnejša beseda, torej tudi pri nas učiteljih, po kateri se naj poprej popraša, naj tedaj o njej nekoliko spregovorim. Vsi učitelji so tožili, koliko težav jim prizadeva bernja. Vsakemu je bil bernjski čas neljub, v katerem je učitelj mogel svojo plačo iskati, hoditi od hiše do hiše, in se šaljivega in zgovornega delati. Tedaj je bil kmet gospod, učitelj berač. Še več; če pa mu ni vsako nedeljo ali praznik kako novo zapel ali ne okrogle zaorglal, ali če si je mu nevedoma kdaj zameril, kazal je pri tej priložnosti svojo jezo v neotesanih besedah in učitelj je mogel s pobešenimi ušesmi oditi. Tudi marsikteri dajalec ni mislil, da daje zernje ali mošt za zaslužek, ampak kakor dar, zastonj. Če je prišel učitelj v hišo, je sedel, kakor lesen z jezuiim licem; treba ga je še bilo omehčavati, da si je prijazno besedo in lice od njega dobil. Ali niso bile take ure grenke? Res je, kedar je bilo vse skupaj, se je grenkost pozabila, če je bilo dovolj žita in vina. Naletete so se plače na dobrih farah z učino in štolo blizo 7 do 800 gl. Vse to se je sedaj predrugučilo. Viša šolska oblast je že občinam napovedala, da bodo v prihodnjem letu učitelji svoje plače dobivali samo v denarjih, kakor uradniki, da je vsaka bernja za učitelja prepovedana, kakor vsa druga opravila, razun orglarije, pa še tista v učnem času; da učitelj dobi 400 ali 500 gl. in da učnina vsaki teden desetko znese, kar je res za uboge starše in z otroci blagoslovljene nemogoče. Gledali so in glave vkup tiščali ljudje in nevedni občinski predniki in rekli: Kaj je pa to; kaj takega še ni bilo, svet se meša, pa toljko, bode učitelj dobil!

Na enem kraju so celó učitelju žugali, da mu bodo vse izmetali, da naj gré, da bodo drugega dobili, kateri bode za bernjo učil, orglal in mežnaril; pa k temu je sim ter tje tudi podhujskovanje pripomoglo. Ljudje so terdili, da je učitelj to sam naredil, da mu naj zdaj občina 500 gl. plača. Kmet pa se nič tako ne boji, kakor plačila in povišanega davka. To dá ljudstvu dosti govora; kateri imajo otroke, bi radi pri štibern učino plačevali, kateri jih pa nimajo, nevoljno terdijo, naj tisti plačuje učino, kateri ima otroke, posebno veliki posestniki se zoperstavljajo. Učitelji imajo po 400, po stranskih krajih in terjih po 500, podučitelji pa 60%. Z novim letom dobimo že za mesec naprej plačilo. Naša velika odvisnost je

proč, odklenkalo ji je; prišli smo v čas, v katerem smo hlapčarije posebno ubogi podučitelji oprosteni, in se zamoremo prostejše gibati! *)

Iz Radeč. (Učiteljski zbor.) 10. nov. 1870 smo učitelji kerškega okraja v Radečah imeli v ondašnji šoli zbor, ktereга je vodil preč. g. okr. nadzornik Fr. Lesjak. Po kratkem pervosednikovem ogovoru smo pretresovali zastavljena vprašanja, in sicer: 1) zakaj in po kakem načertu naj se deli kazavni poduk v nižjem razredu, preden se pričénja pravi poduk? 2) s kakšnimi vajami v pismenem številjenji bi se dala učencem dobro pojasnovati desetiška sostava? 3) v čem se loči absolutna deržava od ustavne, in kako je vravnana vladna vredba v Avstriji? — Na prvo vprašanje je poleg drugih učiteljev obširneje odgovarjal g. Pečar, kostanjeviški učitelj. Splošna misel o tej zadevi je bila nekako taka le: Kazavnemu poduku naj se brezdvomno odmeri prostor v nižjem razredu, ki nadaljnemu poduku iz drugih nauk odpira vrata, in daje dobro podlago.

Perva učiteljeva naloga je, da otroke pripravlja za podučevanje, da jih šoli privadi, za njo oveseli in oserči. Otroci, ki pridejo prvič v šolo, so plašni, boječi, posebno, ako so jih oplašili nespametni starši, popisovaje šolo svojim otrokom kot kazovalnico, mesto da bi jim bili izbujali veselje do šole. Previdni učitelj naj torej otroke pridobiva za šolo s prijaznim vedenjem v besedi in dejanji, da se mu bodo vdajali, kakor svoji materi v spoštovanji, ljubezni in zaupanji. Vsako priliko naj učitelj porabi, da vcepi učencem ljubezen do šole. Naj se torej v ta namen ž njimi prijazno pomenkova, kazaje in razlagovaje jim razne stvari, ki jih vidijo v šoli, za stvari, ktere jim so znane doma, ktere so videli v šolo gredé. Kazaje jim šolske stvari naj jih napeljuje, da se bodo stvari vtisnili v spomin, ločevaje jih od drugih stvari, razločevaje njih dele, bistvene in nebistvene. Naj jim razlaga, čemu je ta ali ona šolska stvar. Šolsko sobo naj se primerja domači, in naj se naštevajo enakosti in razločki. Učitelj naj se preseli z učenci v duhu in po priliki, v resnici v naravo, kjer naj se seznanijo z raznimi stvarmi na zemlji in na nebu, v raznih letnih časih. Naj jih izprašuje o živalih, kakšne so, čemu so, ktere so domače, ktere divje, ktere so koristne, ktere škodljive.

Načert za kazavni poduk se nahaja v Hermanovi knjigi „Unterklasse“, gledé vprašanja, koliko časa naj se odloči kazavnemu poduku, sklenilo se je, da zadostujejo v ta namen prvi trije tedni šolskega leta. **)

Za tem pride na versto drugo vprašanje. G. nadzornik je omenil, da je hotel s tem vprašanjem učitelje le opomniti na knjigo „Method des Zifferrechnens“. Po kratki razpravi pride na versto tretje vprašanje. Ko gosp. nadzornik posluša nekera prebrana izdelovanja o tem vprašanji, pravi, da bi vtegnilo začudenje učiteljem zbuditi to, da je med pedagogična vprašanja vverstil tudi politična. „Mene ni vodila misel“, pravi g. nadzornik, „z vami v zboru politikovati, spregovoriti čemo o tem le toliko, da bode sleherni izmed vas zvedel, kako je vravnana sedanja ustava v Avstriji. — Po končanem zborovanji poprime zopet besedo g. nadzornik, ter govori o svojem šolskem poslovanji med učitelji kerškega okraja. „Spoznavši vašo marljivost in gorečnost v spolnovanji učiteljskih dolžnosti“, pravi med dru-

*) Vse naše slovenske brate učitelje na Štajerskem, Koroškem in Primorskem lepo prosimo, da bi „Tov.“ bolj pogosto kaj dopisovali. Vredn.

**) Kazavni poduk se ne more omejevati v kak določen čas, tímveč se mora združevati z vsemi nauki — posebno pa s primerno tvarino, ki je v Abecedniku skozi in skozi na kupe. Vredn.

gim „hobil sem k vam vselej z veseljem. Očitno rečem, da sem popolno zadovoljen z vami; vaša dela mi pričajo, da živite v resnici za svoj važni poklic“. Priporoča nam enako marljivost za vprahodnje, ter nam predstavi novega, ali prav za prav starega našega okrajnega šolskega nadzornika, preč. g. dekana leskovskega Edvarda Poljaka. Navdušena slava mu zadoni, in toliko iskrenejše ga sprejmejo učitelji, ker jim je sploh znano, kako zeló je g. dekan vnet za šolo in koliko si je že prizadeval za njo. Zahvalivši se g. Lesjaku za njegovo vljudnost, zapustimo šolsko sobo, ter gremo v gostilnico, kjer nas je čakal skupni obed. Pri kosilu sta se nam pridružila v součiteljski prijaznosti dva štajerska učitelja, namreč učitelj iz Loke in od Zidanega mosta.

Da so se vstatile pri obedu pesmi z napitnicami, ni treba omenjati. Občno navdušenje je izbudila napitnica, ki jo je napil g. nadzornik Njih veličanstvu cesarju, okrajnemu glavarju in štajerskim učiteljem. Razšli smo se z novimi sklepi, ki nam jih je vterdil spodbujajoči duh bratovske sloge predragih součiteljev, kljub vsem oviram, z novo gorečnostjo nadaljevati svoje imenitno opravilo. Blaga podporna roka za šolstvo iskrenovnetega občje ljubljenege novega preč. g. nadzornika nam pa daje poroštvo in nas navdaja s sladko nado na bogati sad.

F. F. uč.

Iz Notranjskega. (*Kaj je z nedeljsko šolo vsled novih šolskih postav?*) Ker nove šolske postave (postava o ljudski šoli od 14. maja 1869, učni in šolski red od 20. avg. 1870) nič ne omenjajo nedeljske ali ponavljavne šole, učitelji ne vedó, kaj je s to šolo, ali naj še dalje odraslo mladino ob nedeljah in praznikih podučujejo, ali ne. Da je nedeljska šola koristna in potrebna, zlasti pa na kmetih, kjer je mladež še naj več malo izobrazena, tega nikdo ne tají, in to dokazovati ni moj namen. Hočem le razvozlati to vprašanje: Ali je učitelj tudi vsled novih šolskih postav in ukazov dolžan nedeljsko šolo imeti, in ali se morajo kateri dečki in deklice postavno v nedeljsko šolo priganjati?

Da spregovorim o tej stvari, napeljal me je k temu dopis iz Černomlja v zadnjem „Tov.“ Tú se v poslednjem odstavku bere, da po §. 21. ljudske šolske postave se ima nedeljska šola odpraviti. A temu ni tako. §. 21. omenjene postave ne govori kratko malo nič o nedeljski šoli. Le v „Winterpergers Ausgabe des Volksschulgesetzes“ se bere pri razjasnevanji, a ne v določbah nove šolske postave od 14. m. 1869: „Die Sonntagschule ist einzustellen“.

Poglejmo na ukaz g. ministra za nauk in bogočastje od 12. julija 1869., št. 6299, ki govori o izpeljavi ljudske šolske postave od 14. m. 1869., in ki je edini novejših šolskih ukazov, ki omenja nedeljske ali ponavljavne šole. Tú se bere pod oddelkom: „V. Ponavljavne šole: §. 32. Ponavljavne šole naj povesod, kjer so dosedaj vpeljane, ostanejo do konec šolskega leta 1871/72, in dečki in deklice, ki so šole (vsakdanjo) zapustili ali ki izostanejo konec tekočega šolskega leta, dolžni so do 15. oziroma do 14. leta svoje starosti v to šolo hoditi“.

§. 33. Dosedaj veljavne določbe zastrañ oproščenja nedeljske šole stanejo še dalje postavne. §. 34. Dolžnost učitelja na ljudski šoli je, da podučuje v tej šoli. Kjer je pri šoli več učiteljev, tam določi okrajni šolski svet, kateri naj to nalogo prevzamejo. Ako ima učitelj vsled podučevanja v nedeljski šoli več kakor 30 učnih ur na teden, mora se mu to delo posebej plačati“.

Vsled teh paragrafov bomo imeli nedeljsko šolo le do konca šolskega leta 1871/72. Res, ako bi omenjena postava bila veljavna tudi za Kranjsko, a Kranjsko in še 5 drugih dežel je izvzetih iz one določbe naučnega ministra. Druzega vladinega ukaza pa nimamo, da bi kranjskim učiteljem v tej stvari bil vodilo. Od novejših šolskih postav, veljavnih tudi za Kranjsko, imamo dvoje: 1) o šolskem nadzorništvu, in 2. o učnem in šolskem redu; a niti ena nima besedice, ki bi nam razjasnila, koliko let naj še obstane nedeljska šola, kdo in kaj naj se podučuje v njej.

Potem takem bi se lahko mislilo, da se sme nedeljska šola na Kranjskem kar opustiti. Toda kdor bi tako mislil ali delal, zeló bi se pre naglil. Nedeljska šola mora pri nas ostati iz sledečih razlogov: 1. Nimamo nobenega ukaza, ki bi veleval, da naj se ta šola odpravi; tedaj imajo še stare določbe o zadevi nedeljske šole še vedno veljavo. 2. Ponovljanje šole bodo trajale do konec šolskega leta 1871/72. še po vseh onih deželah, ki imajo že novo šolsko postavo, in po katerih se bode strogo na to delalo, da bodo otroci do 14. leta svoje starosti v vsakdanjo šolo hodili. Če bodo torej dežele, ki imajo že dobro vsakdanjo šolstvo in ki so sploh z ljudstveno omiko na boljšem od nas, še imele nedeljsko šolo, koliko bolj je potrebuje naša vsakdanji šoli odrasla mladina! 3. Nedeljska šola je že sama na sebi koristna in potrebna. Ne kaže nam torej to vprašanje še dalje pretresovati; bolje bode morda, ako se tudi nedeljske šole z enako ljubeznijo, kakor vsakdanje poprimemo. *)

Iz Poloma na Kočevskem, novega leta dan. (Srečno in blagonosno novo leto „Tovaršu“ in njegovim zvestim gg. tovaršem.) Ljubi „Tovarš“! K tvojemu 11. godu ti priserčno čestitam, ter ti iz dná serca voščim vse, kar bi te veselilo in okrepčalo na tvojem trudapolnem potu po slovenskih livadah! Brojno število verlih in zvestih naročnikov, polno torbo podučljivih in mikalnih spisov, sreča in blagostanje o vsakem oziru, — pripravno obutalo, da bi te ne žulilo na težavnem potu, — orožje zoper hudobne ljudi na potovanju, to so moja kratka pa serčna voščila, ljubi „Tovarš“, k tvojemu 11. rojstnemu dnevu! — Sicer bi tudi želel, kakor sem lani pisal, da bi se bil „Tovarš“ z 11. tečajem malo pomnožil, pa žali Bog, da on tega sedaj, zarad prepiclega števila naročnikov, še ne more storiti! Upajmo pa tudi o tem boljših časov! **) — Vam pa predragi sobratje in delalci na šolskem polju, vam pa želim tako novo leto, ktero naj bi vgodilo vsem vašim željam! Primerno zboljšana plača, knjiga vseh potrebnih vednost, metodična žlica, s ktere bi dajali jesti ukalačni mladini, zlato oralo za šolsko polje, ktero ne orje samo po dobri rahli zemlji, ampak tudi po terdi ledini in puščavi; — sejavnica, ki ne seje samo v glavo, ampak tudi v sercé, in iz ktere ne pada seme na terdo skalo; dragi kamen terdnega značaja, ki ne odjenja nobeni viharni sili, lepa obleka neomadežanega obnašanja v šoli in zunaj šole, čiste očnice, ki kažejo naj zlahetnejše spoznanje samega sebe, hranilček za vse bridke ure, križe in težave. To, dragi bratje, bila bi moja darila, s kterimi naj vas obdari in osreči danes pričeto novo leto 1871.

*) Naše vsakdanje ljudske šole so se naj več ustvarile iz nedeljskih šol, in še sedaj so tako imenovane „šole za silo“ po večem le nedeljske šole; v nedeljskih šolah se je do sedaj posebno po kmetih (glej „Blaže in Nežica v nedeljski šoli“) z naj večim vspehom podučevalo. Dobre nedeljske šole so še dan danes prave izobraževalnice za večjo mladino pa tudi za odrasčene.

Vredn.

**) Učitelj naše korenine piše nam in pravi: „Kedar bode učitelj bolje shajal, pri njem tudi „Tovarš“ ne bode stradal!“

Vredn.

Želim pa dalje še vsem tudi pravo bratovsko ljubezen in vzajemnost, želim vam bratje dragi pravo slog o, vez, ki vas naj bi vezala na dušnem polju. Ta vez pa je naš podagogičen list „Učiteljski Tovarš“.

Zberimo se torej, mili bratje, o novem letu okoli svojega edino slovenskega šolskega lista, kot se zbirajo pridne čebele okoli svoje kraljice — „matice“! Ne zabimo nikdar verli tovarši, da „v združbi je moč, in v slogi napredek“!

Sebi pa želim, da bi mi ljubi Bog tudi v novem letu ohranil ljubo zdravje; želim si marljivosti, s katero bi natanko spolnoval dolžnosti svojega težavnega stanú. Želim si knjigo, ki bi me natanko podučila o mojih lepih dolžnostih; želim si slednjič ogledalo, ki bi mi natanko kazalo napake in pogrške pri izrejevanju in odgojevanju nježne mladeži!

Te in enake darove naj nam bi novo leto poklonilo v dar. Pa že ne bo drugače, da si tudi v novem letu vrečo naj pred sami vstvarimo po prislovi: „človek komari, in Bog ti bo pomagal“!

Ti pa, ljubi „Učiteljski Tovarš“! bodi si zvest, da, kakor v starem, tako ti bom tudi v novem letu hitil, kedar kolj kaj mikalnega za te pozvem, to koj naznaniti; bodi si zvest, da te bom po svoji slabi moči vedno s peresom podpiral.*) Vsem skupaj pa nam Bog daj srečo in blagosonosno novo leto!

Vendar pa bratje!, boljše čase stvarimo si naj pred s pravim značajem in s slog o bratovsko!

I. Z.

Iz Ljubljane. V 4. odborovi seji učiteljskega društva, pri kateri je bilo nazočih 6 udov, je bilo sklenjeno, naročiti časnike za l. 1871. Časniki so ti-le: „Besednik“, „Gospodar“, „Tovarš“, „Vertec“, dalje v nemškem jeziku „Verordnungsblatt“, „Spitzers Schulzeitung“, „Volksschule“, „Innerösterreichische Schulzeitung“ in dva politična lista, „Slov. Narod“, ker prinaša dostikrat šolske zadeve, za pol leta in „Südslavische Zeitung“ za četert leta.

Dalje se sklene slavn. c. k. ministerstvu za uk in bogočastje na oglas dné 30. nov. l. 1870., št. 8863 po slavni c. k. vladi razložiti stan in namere društva.

— Oglas šolskim možém. Tretji tečaj ministerskega lista, kateri pod naslovom „Verordnungsblatt für den Dienstbereich des Ministeriums für Cultus und Unterricht“ razglašá vse šolske postave in ukaze, oznanila in osebne zadeve, razpise služeb, odločbe zarad šolskih knjig in učnih pripomočkov, začne izhajati 1. januarja 1871. leta.

Za gosposke in učitelje onih šol, ktere se zderžujejo iz deržavnih ali javnih zakladov, veljá vsaka postava, koj ko se razglasí po tem listu, tako, kakor da bi jim bila osebno naznanjena. Kdor ima pri šolah kaj opraviti, potreben mu je ta list.

S poštnino vred je cena celemu tečaju le 2 gold. Naročila prejema „Expedit des Ministeriums für Cultus und Unterricht“ na Dunaji, kamor se naročnina v frankiranih listih ali pa po poštnih nakaznicah pošilja.

— „Učiteljska beseda“ v Pragi je imenovala dr. Jan. Bleiweisa za častnega uda in mu poslala lično diplom o, ter ob enem željo izrekla po vzajemnosti našega učiteljskega društva, ki bode gotovo rado stopilo v ožjo zvezo s slavnim društvom v Pragi.

„Nov.“

— Imenik (glej Tov. l. 22. p. I.) utegne gotov biti do konca januarja; brezplačno ga dobé vsi udje učiteljskega društva, ki plačajo do konca ja-

*) Prosimo!

nuarja zaostalo letnino vsaj za l. 1870, novi udje ga dobé tudi brezplačno, dokler ga bo kaj. Cena „Imenika“, ki se bo terdo vezan prodajal kakor l. l., se določi pozneje.

— Vsako sredo zimskega časa bo v sobi učiteljskega društva „Pred mostom“ zabavni večer, kjer se bo pelo, deklamovalo, učne tvarine razkladale. Ravnatelj večera se vselej sproti določi.

— Pri udovskemem društvu sta plačala g. g.: Janez Brezic iz Leskovice na Dolenskem in Jože Čerin iz Žir za l. 1871. po 6 gold.

— Pri učiteljskemem društvu so plačali g. g.: Janez Pokorn iz Horjula za l. 1870. — 1 gold. Janez Brezic iz Leskovice za l. 1871. — 1 gold. France Germ iz Srednje vasi v Bohinju za l. 1869. — 1 gold. Jože Kavšek iz Vinice za l. 1870. — 1 gold. Janez Tomšič iz Ljubljane za l. 1870. — 2 gold. Leopold Belar iz Ljubljane, vstopnine 1 gold. in za l. 1870. — 2 gold. — 3 gold. Leopold Zupin iz Nadanjega Sela za l. 1870. — 1 gold.

— K učiteljskemem društvu na Kranjskem je pristopil g. France Spendal, katehet in vodja štirirazredne ljudske šole v Teržiču (plač. 2 gl. 50 kr.), 1 gold. vstop. in 1 gl. za l. 1871., tedaj 50 kr. več.

Premembe v učiteljskem stanu.

Na Štajarskem. Postavljeni in prestavljeni so ó. g. g.: France Falk, iz Hajdine v Šetale, zač.; Jože Weiss od sv. Križa pri Slatini, v 4. razred v Celje, zač.; Ivan Žolnir iz Ponikve, za poduč. v 1. razred k sv. Križu pri Slatini; Jože Cehner, uč. v Šetalih v rogačk. okraju, je umrl. N. p. v m.

Vabilo

k naročevanju „Učiteljskega Tovarša“ za leto 1871.

„Tovarš“ še enkrat prosi vse svoje mile brate, prijatelje in domoljubne Slovence, da bi ga tudi to leto obilno in blagovoljno sprejemali v svoje hiše in ga lepo podpirali. „Tovarš“ bo hvaležnost svojo naj. bolj s tem kazal, da si bo vedno bolj prizadeval izvrševati vse, kar zahteva od njega. šola in učiteljstvo. „Tovarš“ izhaja dvakrat na mesec in veljá za vse leto 2 gold. 50 kr., za pol leta pa 1 gold. 30 kr. Prosimo, naj se gg. naročniki še ta mesec zglasujejo, da pošiljanje ne bode zaostajalo. Tudi tiste, ki so naročnino še od pred dolžni, prosimo, da bi poravnali svoj dolg.

Vredništvo in založništvo.

Listnica. G. D. v Postojni: za l. 1871. plačano pri uč. dr. — Več g. g.: Denarja, kterege ne prejmem, tudi ne morem poterjevati. M. M.

 Današnjemu listu je pridjan Kazavec štev. 1, 2 str.